

**Angående byggnadsminnesförklaring av en vinkelbyggnad
på Vinskanen 2 i Eksjö**

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) vinkelbyggnaden på fastighetens sydöstra del, på Vinskanen 2 i Eksjö för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.
3. Fastigheten får inte utan Länsstyrelsens tillstånd ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

BAKGRUND M M

Länsstyrelsen väckte den 15 december 1992 frågan om byggnadsminnesförklaring av träbyggnaden på Vinskanen 2 i Eksjö.

Av utredningen framgår i huvudsak följande.

Fastigheten är bebyggd med en äldre träbyggnad uppförd i vinkel och en byggnad från 1939. Frågan om byggnadsminnesförklaring avser endast den förra.

Den aktuella byggnaden består av två längor uppförda i vinkel. Byggnaden är uppförd av timmer i två våningar med fasad av gråblå liggande profilerad spontpanel.

KULTUR G KME BESLUT AF211072

Övervåningens fasad har locklistpanel med profilerade locklister i samma kulör. Byggnadens fasad mot gården är klädd med gråblå locklistpanel. Gatufasaden indelas med släta vita pilastrar. Bottenvåningen har stora skyltfönster mot gatan. Flertalet fönster är av tvåluftstyp med en högt placerad spröjs i varje båge. Fönstrens omfattningar är släta utom mot öster där de är profilerade. Fasaden mot torget har i övervåningen fönsteromfattningar med överstycken uppburna av konsoler. Fönster och omfattningar är vitmålade med undantag för gårdsfasadens fönsterbågar som är rödbruna.

Byggnaden har tre sentida butiksdörrar. Mot gården finns en balkong. Byggnaden är försedd med ett helvalmat sadeltak belagt i huvudsak med tvåkupiga tegelpannor. Byggnaden vilar på en sockel av sten som putsats.

Byggnaden är sannolikt identisk med den byggnad som avbildats av konstnären Axel Otto Mörner omkring 1840. På denna målning är övervåningen utkragad och mot torget finns en veranda. Under 1900-talets ombyggnader har man invändigt funnit tak- och väggmålningar, som daterats till år 1703.

Byggnaden är belägen inom ett område i Eksjö som av Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen ansetts vara ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde enligt 3 kap 1 § KML.

Länsstyrelsen har den 3 februari 1993 upprättat förslag till skyddsföreskrifter.

Eksjö kommun har tillstyrkt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

Fastighetens ägare , Eksjö,
Halmstad och , Stockholm, har i yttranden
godkänt en byggnadsminnesförklaring och föreslagna
skyddsföreskrifter.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 13 maj 1993 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt 3 kap 1 § KML får en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde förklaras för byggnadsminne.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har enligt 3 kap 10 § KML rätt till ersättning av staten om skyddsföreskrifter

1. utgör hinder för rivning av byggnad och skadan där-

av är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten eller

2. på annat sätt innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför skyddsföreskrifter att synnerligt men uppkommer vid användning av fastigheten, är staten skyldig att lösa fastigheten om ägaren begär det.

Den aktuella byggnaden är ett gott exempel på en ålderdomlig handelsgård med bl.a. bevarade tak- och väggmålningar och den har därför ett stort kulturhistoriskt värde. De till en handelsgård vanligen hörande ekonomibyggnaderna är emellertid inte bevarade och byggnaden har förändrats i vissa avseenden under 1900-talet. På grund härav kan byggnaden inte sägas vara synnerligen märklig enligt nyss nämnt lagrum.

Byggnaden ingår dock som ett betydelsefullt element i stadsmiljön norr om Stora Torget. Denna miljö omfattar bl.a. en ytterst välbevarad trähusbebyggelse inom den senmedeltida stadsplanen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning får miljön i denna del av Eksjö stadskärna anses utgöra ett sådant bebyggelseområde som avses i lagrummet. Skäl föreligger därför för att förklara den aktuella byggnaden, såsom ingående i detta område, för byggnadsminne.

För byggnadens bevarande skall det av Länsstyrelsen den 3 februari 1993 upprättade förslaget till skyddsföreskrifter gälla. Länsstyrelsen bedömer därvid att skyddsföreskrifterna ej skall medföra ersättningsskyldighet gentemot ägare eller innehavare av särskild rätt. Ej heller kan föreskrifterna anses medföra att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förekommande fall råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaden och vårderna av det omkringliggande området.

Ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Kammarrätten i Jönköping genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga (formulär 1).

I den slutliga handläggningen av detta ärende i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och byrådirektör Anders Franzén varit föredragande, har även bitr länsarkitekt Niklas Aronsson, förste länsassessor Claes von Sydow och länsantikvarie Per-Olof Ringquist deltagit.

Bo Landholm

Anders Franzén

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, delg.kv., laga kraftbevis
Länsmuseet
Eksjö kommun
Inskrivningsmyndigheten, laga kraftbevis
Kulturmiljöenheten
CvS